

Til: postmottak@oed.dep.no

Oslo, 27.03.2015

Høringsvar om endring av avtale om et felles marked for elsertifikater

Viser til Olje- og energidepartementets (OED) høringsnotat: Avtale mellom Kongeriket Norges regjering og Kongeriket Sveriges regjering om endring av avtale om et felles marked for elsertifikater. Dette er Bellonas høringsuttalelse.

Bellona ble etablert i 1986 og er en uavhengig, ideell miljøstiftelse. Bellona har som formål å begrense klimaendringer, hindre forurensning og arbeide for økt økologisk forståelse og vern av natur, miljø og helse. Bellona fokuserer på markeder og muligheter i en karbonnegativ fremtid.

Bakgrunn og overordnede betraktninger

Bellona var en sterk pådriver for utviklingen av et felles norsk-svensk marked for elsertifikater. Elsertifikatmarkedet har vært et vellykket politisk virkemiddel som har innfridd sitt mål om å drive frem utbygging av ny fornybar kraftproduksjon i det nordiske systemet. En grunnleggende intensjon ved introduksjonen av det felles markedet for elsertifikater var økt elektrifisering på veien mot et lavutslippsamfunn. Det er viktig at Regjeringen holder fast ved sertifikatmarkedets rolle inn i dette konkrete samfunnsålet.

Når det nå ved sertifikatmarkedets første kontrollstasjon (2015) foreslås endringer som utvider det overordnede produksjonsmål og søker å harmonisere de kommersielle utbyggingsvilkår på norsk og svensk side, er Bellona overordnet positiv til dette. Samtidig peker vi på den eksisterende kommersielle situasjonen for dagens kraftprodusenter, med lave kraftpriser i en kontekst av økende produksjon. **Nå som det fases inn betraktelige mengder ny fornybar kraft, må Regjeringen ta ansvar i arbeidet med å skape markeder slik at kraften tas i bruk. Bare slik vil det fulle verdiskapnings- og klimapotensialet til den nye fornybare kraften realiseres.**

Bellona forholder seg videre til endringsavtalens konkrete bestemmelser. Bellona har korte betraktninger på følgende av avtalens fem punkter:

Avtalens punkt I: Måløkning og fordeling av forpliktelser

Avtalens punkt II: Harmonisering av kommersielle rammevilkår

Avtalens punkt I: Måløkning og fordeling av forpliktelser

Avtalen foreslår endringer i artikkel 2 nr 1. og 2., som fastsetter partenes nye mål og Sveriges nye forpliktelse. Bellona forstår at den grunnleggende driver bak endringene er Sveriges ønske om et utvidet marked. Dermed tar også Sverige på seg en økt annulleringsforpliktelse som «garantist» for å imøtekomme det økende produksjonskravet. Bellona har ingen kommentar til den nasjonale fordelingsbrøken spesielt.

Forutsatt oppfyllelse av de konstitusjonelle krav på hver side i løpet av 2015, økes samlet mål for ny fornybar elektrisitetsproduksjon i det felles markedet med 2 TWh. Dermed går samlet mål fra 26,4TWh til 28,4TWh i 2020. Bellona er positiv til en økt produksjonsambisjon for ny fornybar kraftutbygging. På veien mot et nullutslippsamfunn er det et nødvendig første steg å fase inn tilstrekkelig fornybar kraft til omlegging. Det er også viktig å ha et langsiktig blikk på kraftmarkedsprognosene. Aktuelle politiske signaler tyder på svensk appetitt for å fase ut fremfor å forlenge sin kjernekraftportefølje, en utvikling Bellona håper på å se. Utfasing av svensk kjernekraft vil spise en betraktelig del av det forventede kraftoverskuddet over de neste tiårene.

Et viktig fokus i lys den foreslåtte måløkningen, er imidlertid Regjeringens forpliktelse til å skape markeder for den fornybare kraften. En grunnleggende intensjon bak det norsk-svenske sertifikatmarkedet var reduserte utslipp gjennom omstilling av fossil energibruk. Nå har produksjonsmål effektivt sikret tilgang på ren kraft i systemet. En nødvendig del 2 av denne politikken, som må til for å utløse potensialet av utslippsreduksjoner og verdiskapning, må følge etter. Å skape nasjonale markeder for kraften handler i første rekke om å dekarbonisere eksisterende energibruk gjennom økt elektrifisering av utslippstunge sektorer. Regjeringen har i St.M. 13 (2014-2015), behandlet i Stortinget i sesjon 24. mars, varslet et nasjonalt utslippsmål for ikke-kvotepiktig sektor, senest i 2016. Et bindende tak for innenlandske utslipp vil være et viktig incentiv for å drive frem nødvendig elektrifisering. Bellona mener at transportsektoren er et helt naturlig førstevalg for elektrifisering, både for vei og maritim transport.

Å skape markeder for den fornybare kraften handler videre om å incentivere ny kraftintensiv verdiskapning. En konkretisering av slik politikk vil eksempelvis være å tilrettelegge for storskala datasenterindustri i Norge på lik linje med våre nordiske naboland.

Avtalens punkt II: Harmonisering av kommersielle rammevilkår

Avtalens punkt II fastsetter at Sverige skal fjerne gjeldende fritak for energiskatt for vindkraftproduksjon og øvrig fornybar elproduksjon som ikke leveres yrkesmessig. Fra et norsk utgangspunkt må en slik endring også sees i lys av Regjeringens forslag om endrede avskrivningsregler for vindkraft i Norge. Sammen vil disse to endringene kunne utgjøre en harmonisering av kommersielle rammevilkår for landbaserte vindkraftutbyggere på norsk og svensk side. Bellona er positiv til slik harmonisering, som vil kunne øke takten av vindkraftutbygging også på norsk side. Norsk vindkraftnæring møter tidvis sterk motstand for sine utbygginger både lokalt og nasjonalt, men Bellona har vært klar på at vindkraft er en sentral del av klimaløsningen. Ved siden av å tilrettelegge for kompetanseutvikling og bidra til teknologiske læringskurver og (globalt) lavere utbyggingskostnader, er vindkraft en helt nødvendig del av fremtidens energiportefølje i Norge. Prioritering av de beste prosjektene

sett fra et naturforvaltningsperspektiv er fullstendig mulig innenfor dagens aktuelle prosjekter. Skal Norge kunne utnytte vårt spesielle fortrinn for produksjon av ren, fornybar energi, avkarbonisere samfunnet og bidra til et næringsliv for et karbonnegativt samfunn, må vindkraft bli konkurransedyktig også i Norge. Med de foreslåtte omleggingene for harmonisering av rammevilkår vil man komme ett steg nærmere dette. Da er det essensielt at myndighetene også sørger for en så smidig innføring av virkemidlene som mulig, og at eventuelle avklaringer mot EØS-avtalen blir gjennomført hurtig og kraftfullt.

Med vennlig hilsen,

Hallstein Havåg
Fagsjef

Runa Haug Khoury
Seniorrådgiver Energi og Industri